

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СХІДНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВОЛОДИМИРА ДАЛЯ

Кафедра Господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан

директор/декан

юридичного факультету

назва навчально-наукового інституту / факультету

Арсентьєва О.С.

(підпис)

(прізвище та ініціали)

« 05 » вересня 2024

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Провідні напрями сучасного культурологічного знання

(шифр і назва навчальної дисципліни)

Ступінь вищої освіти

PhD

(бакалавр, магістр)

Факультет / інститут (назва інституту, факультету)	Галузь знань (шифр і назва галузі знань)	Спеціальність (шифр і назва спеціальності)	Освітня програма (назва освітньої програми)
юридичний	03 «Гуманітарні науки»	034 – «Культурологія»	Культурологія

Київ – 2024

Розробники: Смоліна О.О., проф., д-р культурології, проф. _____ (підпис)
(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання) _____ (підпис)

(прізвище та ініціали, посада, науковий ступень та вчене звання) _____ (підпис)

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри:

Господарсько-правових та суспільно-політичних дисциплін

(назва кафедри)

Протокол № 1 від 30 серпня 2024 р.

Завідувач кафедри:

_____ (підпис) О.В.Шаповалова
(прізвище та ініціали)

Схвалено методичною комісією:

Юридичного факультету

(назва навчально-наукового інституту/факультету)

Протокол № 2 від 25 вересня 2024 р.

Голова методичної комісії:

_____ (підпис) Г.А.Капліна
(прізвище та ініціали)

1 ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1.1 Профіль дисципліни (мета, предмет, завдання, знання і навички)

Метою викладання дисципліни є окреслити сфери соціального життя, цікаві для сучасних культурологічних досліджень.

Метою лекційних занять з дисципліни є висвітлення сучасних тенденцій і студій з історії та теорії культури, показати відмінності вітчизняних та закордонних традицій у культурологічних дослідженнях.

Метою самостійної роботи за дисципліною є допомогти здобувачам визначитися з колом питань, які вони будуть висвітлювати у власних дослідженнях.

Предметом дисципліни є: провідні напрями сучасного культурологічного знання.

Завдання дисципліни – сформуванню у аспірантів навички системного аналізу певних аспектів культурно-історичного процесу; сприяти формуванню професійного мислення на основі засвоєння аспірантами змісту сучасних культурологічних студій найбільш актуальних напрямів; розуміння можливостей практичного застосування отриманої інформації.

Курс адресований здобувачам третього, освітньо-наукового рівня вищої освіти, які навчаються за спеціальністю 034 Культурологія.

Вивчення курсу необхідне задля формування здатності виокремлювати найбільш актуальні для культурологічної інтерпретації сфери соціального життя, побудови власних теоретичних моделей в культурологічному дискурсі.

1.2 Програмні компетентності

Внаслідок вивчення навчального курсу «Провідні напрями сучасного культурологічного знання» здобувач вищої освіти набуває таких компетентностей:

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність до пошуку, обробки та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність) та визначати шляхи їх реалізації.

ЗК 9. Здатність до безперервного саморозвитку та самовдосконалення впродовж життя, прагнення до реалізації власного творчого та наукового потенціалу в інтересах розвитку особистості, суспільства, культури і держави..

ФК 1. Здатність аналізувати концептуальні засади культурології як науки, провідні напрями й етапи розвитку культурологічної думки.

ФК 2. Здатність досліджувати культуру як цілісність, конкретно-історичні явища культури і мистецтва в контексті культури, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюцію та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та за кордоном.

ФК 5. Здатність до тлумачення та інтерпретації феноменів культури з використанням існуючих та власних теоретичних моделей, що передбачає переосмислення наявних і створення нових цілісних знань.

ФК 9. Здатність розуміти, обґрунтовувати та сприяти вирішенню проблем та суперечностей сучасного культурного процесу, культури в добу Інтернет-технологій, постмодерністської та after-постмодерністської культурної ситуації.

1.3 Програмні результати навчання

В результаті вивчення дисципліни здобувач вищої освіти отримає:

ПРН 1. Розуміння шляхів розвитку і сучасних проблем фундаментальної та прикладної культурології, а також мистецтва в контексті культури.

ПРН 5. Визначати основні напрями та закономірності розвитку культурології та культурологічної освіти в контексті світових інтеграційних та глобалізаційних процесів.

ПРН 6. Проводити аналіз соціально-культурних процесів з використанням сучасних методів моделювання та прогнозування, досліджувати культуру в її цілісності, вивчати конкретно-історичні явища культури та мистецтва, виявляти універсальні закономірності їх виникнення, еволюції та функціонування відповідно до векторів розвитку суспільства в Україні та світових тенденцій.

ПРН 7. Виконувати наукові дослідження та здійснювати викладацьку діяльність з використанням креативних методів та підходів.

ПРН 18. Дотримуватися принципу «навчання крізь життя» для постійного підвищення своєї конкурентоспроможності.

1.4 Навчальна робота за дисципліною

Дисципліна «Провідні напрями сучасного культурологічного знання» є обов'язковою для вивчення здобувачами вищої освіти за освітньою програмою «Культурологія» III (PhD) рівня зі спеціальності 034 – «Культурологія».

Обсяг дисципліни в кредитах ЄКТС – 4. Загальний об'єм 120 годин, лекції – 16 годин, практичні заняття – 16 годин, самостійна робота – 88 годин

Вид семестрового контролю: екзамен.

1.5 Передумови для вивчення

Дисципліни, що забезпечують		
Семестр	Найменування дисципліни	Найменування теми
1	Сучасна світова культура	1. Глобалізаційні процеси в сучасній культурі

2 ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тематичний план

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 1. Європейські (континентальні), американські та вітчизняні традиції культурологічних досліджень			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Cultural Studies, Cultural Anthropology, етнографія, етнологія, етнопсихологія, етнопсихолінгвістика, мистецтво в контексті культури. Соціальна та культурна антропологія.	Наявність власного конспекту	0 – 4
Практичні (семінарські) заняття	Тема. <u>Світові та вітчизняні традиції культурологічних досліджень.</u>	Усна доповідь з проблемних питань, що	0 – 4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	<p><u>Стислий зміст.</u> Мультидисциплінарність Cultural Studies. Чим відрізняється Cultural Studies від Культурології? Принципи, методи, та поняття Cultural Studies. Міждисциплінарна сутність Cultural Anthropology. Які підходи до визначення терміну Cultural Anthropology вам відомі? Охарактеризуйте кожний з них. Розкрийте особливості виникнення та розвитку етнографічної науки у Великобританії, Німеччині, Україні. Особливості використання термінів «етнографія» і «етнологія». Етнологія та расові теорії. Методологічні принципи етнопсихології. Європейські вчені про психологію народів (середина XVIII – перша половина XIX ст.). Етнопсихологічні дослідження в Україні (XIX – XX ст.). Методологічні засади етнопсихолінгвістики. Неоднорідність змістовних процесів мистецтва в рамках різних типів культури. У чому полягає культурна «всеосяжність» мистецтва? Соціологічний підхід до антропології А. Радкліфа-Брауна та Б. Малиновського. Культурно-екологічний підхід в антропології М. Бейтса, Дж. Стюарда, М. Левіна, С. Толстова. Символічна школа антропології.</p>	<p>виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні</p>	
Самостійна робота	<p><u>Стислий зміст.</u> Британська модель Cultural Studies. Поняття «Постмодернізм» та «Пост-сучасність» у працях представників Cultural Studies. Методологія еволюціонізму в Cultural Anthropology (Г. Спенсер та Е. Тайлор). Етнологічні школи (Еволюціонізм, Дифузійнізм, Соціологічна школа, Функціоналізм). О. Потебня про механізми формування психології етносу та національний характер. Співвідношення норми та патології у різних культурах. Психолінгвістика як теорія мовленнєвої діяльності. Експериментальне вивчення мови та етнічних особливостей психіки. Сучасні дискусії з приводу перегляду ролі мистецтва в культурі.</p>	<p>Виконання завдань до самостійної роботи за темою</p>	0 – 2
<p>Тема 2. Постмодерн як явище та постмодерні напрями досліджень культури. Метамодернізм як сучасний теоретичний дискурс та культурно-мистецька практика</p>			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Премодерн–модерн–постмодерн: форми та технології культурної практики. Постмодерністські теорії та їх втілення в культурологічних дослідженнях. Поширення тези про завершення постмодерну в сучасному науковому дискурсі. Авторські альтернативи метамодернізму. Особливості сучасного культурного періоду та його відмінності від модерну та постмодерну.</p>	<p>Наявність власного конспекту</p>	0 – 2

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Практичні (семінарські) заняття	<p>Тема. <i>Культурологічні дослідження в епоху постмодерну (Стислий зміст.)</i>. Основні риси та особливості культури постмодерну. Постмодернізм та масова культура. Постмодернізм в мистецтві. Розкрийте сутність процедури децентрації (децентрований культурний простір) у культурній практиці постмодерну. Р. Барт про «смерть автора». Доля суб'єкту у постмодерністських тестах та фрагментація культури за Ж.-Ф. Ліотаром. Антропологія постмодернізму: від цільної особистості до моделі множинної ідентичності в культурі. Інтертекстуальність як лице тексту. Ж. Бодріяр про репрезентацію і симулякри в культурі. Культура і текст за межами бінарних категорій у працях Дерріда і Лакана. Культура та культурно-мистецька практика після постмодерну. Чому постмодерн вважається в сучасному науковому дискурсі завершеною парадигмою? Чи можна постпостмодерн назвати парадигмою/цілісною парадигмою? «Альтермодерн» Ніколя Бурріо і його концепція «Номо viator». Сучасність як «Трансмодерн» у розумінні Енріке Дуссея. Смерть постмодернізму за Аланом Кірбі: від «Псевдомодернізму» до «Цифромодернізму». «Метамодернізм» як новий романтизм в концепції Тимофія Вермюлена та Робіна ван дер Аккера. Характеристика сучасного культурного періоду: віртуалізація простору соціальних взаємодій, створення технообразів, «глокалізація» спільнот в межах глобалізації, «транссентименталізм».</p>	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0 – 4
Самостійна робота	<p><i>Стислий зміст.</i> Ф. Джеймісон про постмодернізм як історичний феномен. Нова метафізика та поезика у працях М. Бланшо. Критика культури і суспільства Т. Адорно і М. Хоркхаймером. Фрейдистська методологія в культурних дослідженнях (Г. Маркузе, Е. Фром, Ж. Лакан та ін.). «Шизоаналіз» в культурному дослідженні Ж. Дельоза і Ф. Гваттарі. Культура як елемент «Життєсвіту» у вченні Юргена Габермаса. Теорія культури як «доксологія» за визначенням М. Фуко. Концепція походження культури за К. Леви-Стросом. Вчення про локальні культури та неможливість всесвітньої історії Дж. Ваттімо. Сучасне мистецтво у просторі медіакультури: Поль Вірільо про кризу репрезентації реальності. Філософія мистецтва В. Вельша. Nickolas Lambrianou «Altermodern: movement or marketing?» URL:</p>	Виконання завдань до самостійної роботи за темою	0 – 4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	https://www.researchgate.net/publication/291985968_Alter_modern_movement_or_marketing Alan Kirby «The Death of Postmodernism And Beyond» URL: https://philosophynow.org/issues/58/The_Death_of_Postmodernism_And_Beyond Luke Turner. Metamodernism: A Brief Introduction. URL: http://www.metamodernism.com/2015/01/12/metamodernism-a-brief-introduction/ Robin van der Akker. Notes on Metamodernism. URL: https://www.researchgate.net/publication/233894749_Notes_on_Metamodernism		
Тема 3. Дослідження візуального в сучасній культурології			
Лекції	<u>Стислий зміст.</u> Візуальний поворот в культурі. Візуальне в науковій літературі 1990-2020-х рр. Специфіка сприйняття візуального в сучасній культурі. Візуальна культурологія в дисциплінарному просторі наук про візуальне.	Наявність власного конспекту	0 – 2
Практичні (семінарські) заняття	Тема. <u>Візуальні дослідження культури.</u> <u>Стислий зміст.</u> Візуальний поворот у сучасній гуманітаристиці. Міждисциплінарність візуальних досліджень. Феноменологічні методи у візуальних дослідженнях. Візуальні дослідження в культурній антропології (візуальна антропологія). Реконструкція історико-культурних репрезентацій в дослідженнях візуального мистецтва. Р. Рехт про візуальність середньовічної культури. Соціокультурна аналітика візуальних репрезентацій. Візуальна культура і влада.	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0 – 4
Самостійна робота	<u>Стислий зміст.</u> Візуальні дослідження в контексті «лінгвістичного повороту». Образ і знак. Дж. Александер про співвідношення візуальних образів та автономність смислів. Г. Бем про «іконічний поворот». Герменевтика візуального та теорія образної інтерпретації (стаття С. Ванеяна «Гомбрих, или Наука и иллюзия. Очерки текстуальной грамматики»). М. Баль про візуальність літературного тексту. Бачення як інтерпретація у праці Н. Брайсона «Бачення та живопис». Конвенціональність візуальних репрезентацій. Фотографічне повідомлення. Риторика фотографічного образу. Кінематографічне повідомлення: проблеми членування кінематографічного коду. Концептуалізація візуальної медіакультури: образ-рух і образ-час.	Виконання завдань до самостійної роботи за темою або написання есе	0 – 4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Тема 4. Культурологія «Іншого». Культурологія тілесності та гендерні дослідження			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Теорія Іншого: витoki та джерела. Екзистенціалізм і концепція Іншого у Ж.-П. Сартра. Сучасні напрями теорії Іншого. Етика «після Аушвіца». Іншологія І. Левінаса. Джерела гендерної теорії. Етапи гендерних досліджень. Теоретико-методологічні основи гендерних досліджень. Постгендерні дослідження та виникнення квір-теорії.</p>	Наявність власного конспекту	0 – 2
Практичні (семінарські) заняття	<p>Тема. <u>«Інший» у просторі культури і цивілізації.</u> <u>Стислий зміст.</u> Розкрийте значення понять «Інший» (Other) та інакшість (otherness). Імплицитність концепту Іншого у класичній європейській філософії і культурі. Діалектичний зміст Іншого. Ю. Крістева про «перше Інше» у європейській культурі (на прикладі трагедії Есхіла «Благальниці»). Три моделі Іншого за С. К'єркегором. Підсвідоме як Інше у психоаналізі З. Фрейда. Феноменологічна концепція Іншого. Діалогічна природа Іншого за М. Бубером. Розгортання Іншого в Культурній антропології (расове, релігійне, географічне, класове, гендерне Інше). Проблема свободи у присутності Іншого у поглядах Ж.-П. Сартра. Расовий аспект Іншого у працях Ж.-П. Сартра. Місце іншого у концепції «поліфонії» М. Бахтіна. Дві стратегії спілкування з Іншим за Зігмунтом Бауманом. Стратегії існування Іншого у віртуальному просторі (за працями Ж. Бодрійяра). Інше у теорії сексуальності (Ж. Лакан, М. Фуко, Т. де Лауретіс, Дж. Батлер). Інше у понятійному просторі тики «після Аушвіца». Комунікативна теорія Іншого І. Левінаса.</p> <p>Дайте визначення поняттю «Гендер». Чим «гендер» відрізняється від «статі»? Які причини призвели до необхідності затвердити «гендер» як принципово нову категорію культурологічного та філософсько-соціологічного аналізу? Чоловік як об'єкт критики в гендерних дослідженнях. Наведіть приклади із світу мистецтва, де жінка постає як другорядний персонаж. Гендер як продукт соціальної диференціації у вченні М. Кірбі. Початковий етап Women's studies гендерних досліджень. Feminist studies та критика «чоловічого панування». Назвіть основні принципи Феміністичної</p>	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0 – 4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	педагогіки. Розкрийте сутність постгендерних досліджень.		
Самостійна робота	<p><u>Стислий зміст.</u> Образ Іншого у творах Альбера Камю. Ніщо як Інше у філософії М. Гайдеггера. Дайте розгорнуту характеристику висловлюванню Ж.-П. Сартра «Пекло – це інші». Екзистенціальний аналіз антисемітизму і проблема Іншого: «Роздуми про єврейське питання» Ж.-П. Сартра. Зробіть порівняльний аналіз розуміння Іншого (Іншовість) у парадигмах модерну та постмодерну. Інше як симулякр у концепції Ж. Бодрійяра. Дж. Фабіан, В. МакГрейн, Т. Левеллен про механізми «створення» та «продукування» інакшовості.</p> <p>Проаналізуйте працю Симони де Бовуар «Друга стаття». Чи згодні ви з думкою авторки про те, що «універсальне» в історії людства завжди ототожнювалось з «чоловічим»? Відповідь обґрунтуйте. Зробіть аналіз книги Маргарет Мід «Дорослішання на Самоа». Принцип гендерного конструювання Маргарет Мід. Критика патріархальної родини Бетті Фрідан у праці «Містика жіночості». Дайте характеристику поняттю «жіноча суб'єктивність», «жіноча тілесність» та «жіночий досвід». Що таке «Патріархат»? Чи згодні ви з твердженням, що в культурі домінував/домінує чоловічий фактор? Обґрунтуйте свою відповідь. Дайте характеристику теорії маскуліності. Квір-теорія як самостійна дисципліна.</p>	Виконання завдань до самостійної роботи за темою або написання есе	0 – 4
Тема 5. Культурологічна регіоніка			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Історія виникнення напряму, визначення, формулювання та основні принципи. Поняття культурного коду. Регіональна ідентичність в контексті культурологічних досліджень. Діалог регіону, нації, цивілізації. Культурно-географічна регіоналістика. Методологія регіональних досліджень в культурології.</p>		0-2
Практичні (семінарські) заняття	<p>Тема. <u>Регіональна культура, регіоналістика, регіоніка</u></p> <p><u>Стислий зміст.</u> Від краєзнавства до регіоніки. Регіон як предмет міждисциплінарного аналізу. Концептуалізація понять «регіональна культура», «локальна культура». Регіональна культура: діалектика локального та універсального. «Культурний код» як культурологічна категорія. Проблемно-змістовний та вузько предметний підходи до визначення культурного коду. Типи культурних кодів. Основні характеристики ідентичності. Два рівні існування ідентичності за Е. Еріксоном.</p>	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0-4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	<p>Діалектика індивідуальної та групової ідентичності. Глобалізація та національна ідентичність. Регіональна культура як варіант національної: ціннісне ядро та його адаптація до конкретної території. Регіоніка в контексті цивілізації (культури). Дайте визначення поняттю «етнокультурний ландшафт». «Регіон» як цілісність і частина цілого в культурно-географічній регіоналістиці. Чому, на ваш погляд, не кожний регіон може продукувати свою регіональну культуру? Які умови повинні скластися, щоб на конкретній території склалася своя регіональна культура? С чого починається аналіз регіону в культурології? Назвіть основні методи регіональних досліджень в культурології, охарактеризуйте принципи їх використання.</p>		
Самостійна робота	<p><u>Стислий зміст.</u> Універсальні принципи та інваріантність культурного коду. Чи згодні ви з висловлюванням М. Фуко: «Основні коди будь-якої культури, що керують мовою, визначають для кожної людини емпіричні порядки, із якими він буде мати справу і в яких він буде орієнтуватися»? Обґрунтуйте свою відповідь. Розкрийте сутність понять національної та етнічної ідентичності. Ж. Піаже про етапи формування національної ідентичності. Застосуйте методологію Гегеля до тріади: цивілізація – нація – регіон. Поль Відаль де ла Блаш про культурну та природну специфіку регіону. Основні складові дослідження регіону в культурології.</p>	Виконання завдань до самостійної роботи за темою або написання есе	0-4
Тема 6. Меморіальна культурологія			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Дослідження історії ментальностей. «Мікроісторія», «нова культурна історія», історія подорожей, історія колекціонування. Дослідження культури повсякденності минулого та сучасності.</p>		0-2
Практичні (семінарські) заняття	<p>Тема. <u>Процеси меморізації у сучасній культурі.</u> <u>Стислий зміст.</u> Пам'ять як категорія культури. Загальні тренди у вивченні культурної пам'яті. Форми меморізації культури. Класики memory studies: А. Ассман, Я. Ассман, П. Нора та інші. Як вирозумієте висловлювання П. Нора: «Пам'ять – це абсолют, а історія знає тільки відносно» (Франція - пам'ять)? Дайте визначення поняттю «ментальність». Хто вперше ввів цю категорію в науковий обіг? Що таке ментальний процес? Історія ментальностей як напрям історичної науки. Міждисциплінарний характер історії ментальностей. Що є предметом вивчення історії ментальностей.</p>	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0-4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	<p>Становлення історії ментальностей та третє покоління Школи «Анналів» (Ж. Ле Гофф, Е. Ле Руа Ладюрі, М. Ферро та ін.). Мікроісторичний підхід до історії (Е. Ле Руа Ладюрі). Визначне сутність поняття «нова культурна історія» (Historische Kulturwissenschaft). В чому полягають Теоретичні основи «нової культурної історії»? Охарактеризуйте такі практики «нової культурної історії» як: Історія подорожей, Історія колекціонування та Практики тіла. Дайте визначення категорії «Повсякденність». Що відрізняє повсякденність від релігії, гри, науки тощо? Культура повсякденності як область сучасного гуманітарного знання. Історія повсякденності як методологічна проблема. Історія повсякденності як провідний напрям української історіографії.</p>		
Самостійна робота	<p><u>Стислий зміст.</u> Проаналізуйте уривок з книги Алейди Ассман «Нова невдоволеність меморіальною культурою» URL: https://snob.ru/selected/entry/104605/</p> <p>Дайте характеристику основних положень книги Яна Ассмана «Культурна пам'ять. Письмо, пам'ять про минуле та політична ідентичність у високих культурах давнини». Теорія Моріса Хальбвакса про колективну пам'ять. Стисло перекажіть зміст книги Френсиса Йейтса «Мистецтво пам'яті» URL: http://ec-dejavu.ru/y/Yates_mnemonics.html</p> <p>Стисла характеристика монографії Е. Ле Руа Ладюрі «Монтойю, окситанське село (1294—1324)». Аналіз твору Роберта Дарнтонна «Велика бійня кішок та інші епізоди з історії французької культури» URL: https://knigogid.ru/books/869343-velikoe-koshache-poboische-i-drugie-epizody-iz-istorii-francuzskoy-kultury/toread</p> <p>Аналіз праці Альфреда Шютца «Смислова структура повсякденного світу: нариси по феноменологічній соціології» URL: https://platona.net/load/knigi_po_filosofii/sociologija/shjutc_a_smyslovaja_struktura_povsednevnogo_mira_ocherki_po_fenomenologicheskoy_sociologii_2003/25-1-0-1797</p>	Аналіз першоджерел	0-4
Тема 7. Релігієзнавча культурологія			
Лекції	<p><u>Стислий зміст.</u> Феномен релігії з позицій культурології. Релігієзнавчі дослідження у філософії та культурології:</p>		0-2

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	спільне та відмінне. Перспективи культурологічних досліджень релігійних феноменів.		
Практичні (семинарські) заняття	<p>Тема. <i>Релігія як форма та феномен культури.</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Дайте визначення поняттю «релігія». К.Г. Доусон про співвідношення релігії й культури. Чи може релігія пояснювати специфіку соціокультурного розвитку? Прослідкуйте вплив релігії на культуру. Чи можливий зворотній вплив? Які характеристики має релігія з точки зору культурологічного підходу. Які функції щодо культури виконує релігія? Що таке сакральна культура? Роль філології, етнографії, міфології, фольклору у дослідженнях релігії. Зміни релігійних комплексів з точки зору культурології (еволюціонізм, дифузійнізм, переоформлення, конфліктна взаємодія та обмін). Г. Гегель як засновник філософії релігії. Історичний метод дослідження релігії та абстрактне визначення її ідеї у працях видатних філософів (Платон, Ф. Аквінський, Б. Спіноза, І. Кант, Г. Гегель).</p>	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0-4
Самостійна робота	<p><i>Стислий зміст.</i> Релігія як феномен універсуму культури. Три моделі ролі релігії в культурі (релігія як генотип культури; світська модель; синтетична модель). Методологія структурно-функціонального аналізу релігії Т. Парсонса. Культурологія релігії в її богословському й світському баченні. Чи повинна релігія адаптуватися до змін у культурі? Методологічні проблеми культурологічного дослідження релігійної історії. Людиномірність філософії релігії (людина - надприродне).</p>	Виконання завдань до самостійної роботи за темою або написання есе	0-4
Тема 8. Українська культура як об'єкт культурологічних студій. Тематичний ракурс сучасної української культурології			
Лекції	<p><i>Стислий зміст.</i></p> <p>Національні школи культурології. Школа теоретичної культурології НАКККіМ. ХДАК як ініціатор інституалізації української культурології. Івент-менеджмент та індустрія дозвілля в КНУКіМ. Етика, естетика та філософія культури в КНУ ім. Т. Шевченка. Дослідження візуальної культури в ХНУ ім. В. Каразіна. Культурологія в НУ Києво-Могилянська академія. Кафедра культурології та філософської антропології в НПУ ім. М.П. Драгоманова. Культурологічні дослідження в НУ «Острозька академія». Сьогодення та перспективи культурології в Далівському університеті.</p>		0-2

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
Практичні (семінарські) заняття	<p>Тема. <i>Сучасна українська культурологія</i></p> <p><i>Стислий зміст.</i> Українська культурологія у контексті філософської традиції: В. Горський, С. Кримський, М. Попович, М. Гончаренко. В. Шинкарук як представник Київської філософської світоглядно-антропологічної школи. Теоретична культурологія в Україні. Інституціалізація культурології в Україні. Культурологія в контексті сучасної української гуманітаристики.</p> <p>Проведіть аналіз інтернет-сторінки кафедри івент-менеджменту та індустрії дозвілля КНУКІМ. Дайте визначення поняттям «event», «event-менеджмент», «event-технології», «event-індустрія», «індустрія дозвілля», «культурно-дозвіллева діяльність».</p> <p>Прослідкуйте взаємозв'язок поняття «event» із культурологічною діяльністю суспільства.</p> <p>Представники та діяльність кафедри етики, естетики та культурології КНУ ім. Т. Шевченка.</p> <p>Професор кафедри теорії культури і філософії науки ХНУ ім. В. Каразіна Д. Петренко як дослідник візуальної культури. Проведіть аналіз інтернет-сторінки кафедри медіа-комунікацій та візуальних досліджень ХНУ ім. В. Каразіна.</p> <p>Кафедра культурології в НаУКМА: представники та основні напрямки культурологічних досліджень. Традиції київської світоглядно-антропологічної школи на кафедрі культурології та філософської антропології в НПУ ім. М.П. Драгоманова.</p> <p>Кафедра філософії та культурного менеджменту НУ «Острозька академія»: історія і сучасність.</p> <p>Історія відкриття та сьогодення напряму «Культурологія» трьох рівнів вищої освіти в СХУ ім. В. Даля</p>	Усна доповідь з проблемних питань, що виносяться на практичне заняття; участь у колективному обговоренні	0-4
Самостійна робота	<p><i>Стислий зміст.</i> Суперечливість наукової репрезентації культурології в Україні. Теоретичні пріоритети культурології в Україні. Теоретичні засади авангарду й постмодернізму: за матеріалами книги В. Личковаха «Дивосад культури: Вибрані статті з естетики, культурології, філософії мистецтва». Сучасна «філософія культури» України про кризу та майбуття культури. Аналіз статті В. Шинкарука «Методологічні засади філософських вчень про людину». Поняття «життєвого світу» у книзі І. Бичка «Світоглядна культура особистості».</p> <p>Проведіть аналіз автореферату дисертації М. Поплавського «Event-менеджмент у індустрії»</p>	Виконання завдань до самостійної роботи за темою або написання есе, аналіз першоджерел	0-4

Вид заняття	Короткий зміст навчальних занять, тематика індивідуальних та/або групових завдань	Засоби оцінювання та методи демонстрування результатів навчання	Кількість отримуваних балів min-max
	<p>дозвілля». URL: http://issues-culture-knukim.pp.ua/article/view/141600</p> <p>Аналіз статі Петренко Д.В. «Событие в трансформациях визуальности».</p> <p>Проведіть аналіз інтернет-сторінки кафедри культурології НаУКМА (Авторські та колективні монографії; підручники, навчальні посібники; публікації /статті; анотації курсів). URL: https://www.ukma.edu.ua/index.php/osvita/fakulteti/fgn/kafedra-kulturologiji</p> <p>Культурна, соціальна, структурна антропології, німецька школа філософської антропології у працях представників кафедри культурології та філософської антропології НПУ ім. М.П. Драгоманова.</p>		
Підсумковий контроль		екзамен	0 – 40

3 РОЗПОДІЛ НАВЧАЛЬНОГО ЧАСУ

Номер теми	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	всього	у тому числі					всього	у тому числі				
		лк	пз	лб	завд	с.р.		лк	пз	лб	завд	с.р.
1	15	2	2			11	15	2	2			11
2	15	2	2			11	15	2	2			11
3	15	2	2			11	15	2	2			11
4	15	2	2			11	15	2	2			11
5	15	2	2			11	15	2	2			11
6	15	2	2			11	15	2	2			11
7	15	2	2			11	15	2	2			11
8	15	2	2			11	15	2	2			11
Всього годин	120	16	16			88	120	16	16			88

4 КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90 – 100	A	відмінно	зараховано
<p><u>Знати:</u> навчальний матеріал у повному обсязі: здобувач виявляє особливі творчі здібності, самостійно розвиває власні обдарування і нахили, вміє самостійно здобувати нове знання, користуючись науковою методологією.</p> <p><u>Вміти:</u> вільно, самостійно та аргументовано викладати навчальний матеріал, глибоко та всебічно розкривати зміст теоретичних питань та проблем; вільно володіти основними і специфічними поняттями сучасного культурологічного дослідження.</p>			
82 – 89	B	добре	зараховано
<p><u>Знати:</u> навчальний матеріал в достатньому обсязі: здобувач вільно (самостійно) володіє вивченим обсягом матеріалу, в тому числі і застосовує його на практиці; вільно відповідає на проблемні питання, самостійно виправляє допущені помилки, добирає переконливі аргументи на підтвердження вивченого матеріалу.</p> <p><u>Вміти:</u> обґрунтовано викладати навчальний матеріал, розкривати сутність та основний зміст теоретичних питань, описувати засадничий статус</p>			
74 – 81	C	добре	зараховано
<p><u>Знати:</u> значну частину навчального матеріалу: здобувач здатний застосовувати вивчений матеріал в обсязі лекційного матеріалу, частково контролювати власні навчальні дії, наводити окремі власні приклади на підтвердження певних тверджень.</p> <p><u>Вміти:</u> відтворювати значну частину навчального матеріалу, висвітлювати його основний зміст, виявляти знання окремих положень</p>			
64 – 73	D	задовільно	зараховано
<p><u>Знати:</u> лише основний матеріал: здобувач може відтворити значну частину теоретичного матеріалу, виявляє знання і розуміння основних положень, за допомогою викладача може</p>			

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ЄКТС	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
аналізувати навчальний матеріал, порівнювати та робити висновки, виправляти допущені помилки. <i>Вміти:</i> володіти матеріалом на рівні, вищому за початковий, здатний за допомогою викладача логічно відтворити значну його частину.			
60 – 63	Е	задовільно	Зараховано
<i>Знати:</i> не менше третини основних понять; володіти матеріалом на початковому рівні, значну частину матеріалу відтворювати на репродуктивному рівні. <i>Вміти:</i> фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладати окремі питання навчальної дисципліни, не розкриваючи зміст теоретичних питань і практичних завдань; володіти навчальним матеріалом на рівні розпізнавання явищ; без істотних помилок відповідати на запитання, що потребують однослівної відповіді.			
35 – 59	Ех	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
<i>Знати:</i> лише елементарний матеріал: окремі фрагменти навчального матеріалу без демонстрації здатності об'єднати їх в систему або співвіднести з конкретними актами культуротворчої практики. <i>Вміти:</i> розбиратися в матеріалі, але відповідь невиразна, нечітка, містить неточності, неправильні формулювання, порушена послідовність викладу матеріалу; розкрити зміст понять «премодерн», «модерн» «постмодерн»,			
0 – 34	Е	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни
<i>Знати:</i> навчальний матеріал на рівні елементарного розпізнавання і відтворення окремих фактів, елементів, об'єктів, що позначаються окремими словами чи реченнями. <i>Вміти:</i> розкрити зміст понять «мистецтво», «культура», «культурологія».			

5 ІНСТРУМЕНТИ, ОБЛАДНАННЯ ТА ПРОГРАМНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

Аудиторія, обладнана мультимедійним проектором та екраном; курс в е-кампусі СНУ ім. В. Даля, Інтернет, відео- та аудіо зв'язок (на випадок дистанційного навчання).

6 РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

6.1 Документи і форми навчально-методичного забезпечення дисципліни

6.1.1 Тези лекцій з курсу «Провідні напрями сучасного культурологічного знання».

6.1.2 1.Робоча навчальна програма з дисципліни «Провідні напрями сучасного культурологічного знання» (для здобувачів третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти Освітньо-наукової програми «Культурологія») / Укл.: О.О. Смоліна. Київ: СНУ ім. В. Даля, 2025. Електронне видання.

6.2 Джерела інформації

6.2.1. Жіночі студії в Україні: Жінка в історії та сьогодні / за заг.ред. Л.Смоляр. Одеса : Астропринт, 1999. 440 с.

- 6.2.2. Крістева Ю. Самі собі чужі. Ктїв : Юніверс, 2004. 475 с.
- 6.2.3. Левінас Е. Між нами: Дослідження. Думки-про-іншого. Київ : Дух і літера, 1999. 312 с.
- 6.2.4. Личковах В.А. Естетика українського та польського авангарду: Монографія. Київ: НАКККіМ, 2021. 288 с.
- 6.2.5. Личковах В., Фейзулліна Г. Етнокультурографія: Репрезентація етнокультури в мистецтві та художній літературі (XX – початок XXI століття). Київ. НАКККіМ, 2018. 256 с.
- 6.2.6. Нора П. Всесвітнє торжество пам'яті [Електронний ресурс] / П'єр Нора // Недоторканий запас. 2007. № 2–3 (40–41). URL: <http://magazines.russ.ru/nz/2005/2/nora22.html>.
- 6.2.7. Нора П'єр. Теперішнє, нація, пам'ять / Пер. з франц. А. Репа. Київ: Кліо, 2014. 272 с.
- 6.2.8. Рябчук М. Від Малоросії до України: парадокси запізнiлого нацїтворення. Київ : Критика, 2000. 303 с.
- 6.2.9. Смоліна О.О. Культура православного чернецтва : монографія. Луганськ : Ноулідж, 2014. 218 с.
- 6.2.10. Стародубцева Л.В. Мнемозина и Лета: память и забвение в истории культуры: монографія. Харьков : ХГАК, 2003. 696 с.
- 6.2.11. Суковатая В.А. Лицо Другого: телесные образы Другого в культурной антропологии : монографія. Харьков : ХНУ, 2009. 520 с.
- 6.2.12. Сучасна культурологія: навч. посібн. для студентів вищ. навч. закл. / К.В. Кислюк, В.А. Суковата, З.І. Алфьорова, О.В. Титар, Г.П. Ковальова / за заг.ред.К.В. Кислюка. К.: Кондор-Видавництво, 2016. 342 с.
- 6.2.13. Сучасна культурологія: актуалізація теоретико-практичних вимірів: колективна монографія. / За загал. ред. проф. Ю.С. Сабадаш; редактори-укладачі: проф. Ю.С. Сабадаш, проф. І.В. Петрова. Київ: Видавництво Ліра-К, 2019. 308 с.
- 6.2.14. Bonvilain N. Women and Men. Cultural Constructs of Gender. Prentice Hall. 384 p.
- 6.2.15. Eaglestone R. The Holocaust and the Postmodern. Oxford University Press, 2005. 365 p.
- 6.2.16. Introducing Cultural Studies / eds. El. Baldwin, B. Longhurst, S. McCracken, M. Ogborn, G. Smith. The University of Georgia Press, Athens, 1999. 460 p.
- 6.2.17. Snyder T. The Reconstruction of Nations: Poland, Ukraine, Lithuania, Belarus, 1569-1999. New Haven and London. Yale University Press, 2003. 367 p.
- 6.2.18. Surber J.P. Culture and Critique. An Introduction to the Critical Discourse of Cultural Studies. Westview Press, The University of Denver, 1998. 286 p.
- 6.2.19. Lopez J., Potter G. After Postmodernism. London. New York. Continuum. 2001. 340 с.
- 6.2.20. Webster A. K. Cultural Poetics (Ethnopoetics) 2015. URL: www.oxfordhandbooks.com/view/10.1093/oxfordhb/9780199935345.001.0001/oxfordhb-9780199935345-e-34

6.3. Електронні ресурси

- 6.3.1. <http://www.genderstudies.info>
- 6.3.2. <http://www.litopys.org.ua>
- 6.3.3. <http://www.culturalstudies.in.ua>